

I et brev fra en norsk dame skrevet for godt og vel hundre år siden finner man følgende linjer: "Atter andre søker dette faste holdpunkt i et menneske de tilber og dyrker som helgen og avgud. Men det forekommer meg å være den latterligste form for selvbedrag av folk som ikke har mot til å se sin egen utilstrekkelighet i bynene."

Denne dame kjente ikke den nazistiske førerdyrkelse og resonnerne bare over et forhold hun av og til hadde støtt på blandt sine medmennesker. Men at hennes ord har gyldighet langt utover den forholdsvis snevret krets hvor hun gjorde sine iakttagelser kan vi bekrefte med en likefrem uhyggelig erfaringsrikdom. Folk som ikke har mot til å se sin egen utilstrekkelighet i bynene, er ikke det tett somlike ut av vår egen tid?

Nazismen ble til og var fra første øyeblikk tenkt som en kompensasjon for disse mennesker fra føreren selv og ned til det aller ubetydeligste partimedlem. En kompensasjon for en utilstrekkelighet som ofte var så påtagelig at det måtte eksepsjonelt kraftige doser til for å besnøre den. Det var ikke nok å ha en fører, en helt, å dyrke og tro på. Partimedlemmene selv måtte gjøres til helter på Armins stamme i Norge etter sagas oppskrift.

Nå er det jo så at intet menneske er skapt seg selv og altså heller ikke er ansvarlig for hvordan det er utrustet. Det er forskjell, og denne forskjell aksepteres av alle uten forkleinelse for noen. For så vidt er det heller ingenting å si på at de som føler nødvendigheten av å søke støtte og stimulans for sine sviktende egne ved å slutte seg sammen i en organisasjon også gjør dette. Ja, samfunnet har likefrem plikt til å støtte den. Disse mennesker gjør først noe galt når de forlanger at deres utilstrekkelighet f.eks. på intelligensens område skal opphøyes til den gyldne norm også for alle deres samfunnsfeller. Hva jeg ikke er i besittelse av, skal du heller ikke ate, og hvis du har det, er det vår rott etter beste evne å søke å utrydde det hos deg. Hvis vi ikke kan gjøre det uten å ta hodet med, så får denne brysonomme legemsdel også falle. Dette er ikke noe løst snakk. Det står nesten ordrett på trykk, ikke bare hos Rauschning, men også i flere av de nazistiske småskrifter som er inspirert av Rosenberg. Våre egne partifeller har også med forbausende letthet forstått å tillegne seg denne oppfatning, og gjengir den til eksempel slikt: Intelligensen er vår farligste fiende. Den slår vi ned med hård hånd overalt hvor vi møter den. Vedkommende glemte til og med å gjøre unntagelse for sine egne meningsfeller, så opprisset var han. Han er dødt, men sin ABC hadde han pugget, og den kunne han sitere ordrett i lange stykker. En ypperlig mann. En brukbar mann, sier nazistene. Derfor hadde han også fått en stilling som la andre menneskers liv og velferd i hans hender, skjönt han vel helst burde vært holdt under oppsikt. - Et annet fremstående medlem sa: Skal en stilling besettes, og vi har valget mellom en dyktig mann og en mindre dyktig av våre egne, er det bedre å la den mindre dyktige få den. Disiplinen erstatter hva han mangler. Han uttrykte seg klart og konsist og bare det er jo litt. Men ved nærmere undersøkelse viste det seg et også han hadde pugget ABC'en, bare en annen utgave enn den foregående, en som var spesielt utarbeidet for partiets embetsmenn. Men venter jo ikke at folk med selvstendig tankearbeid skal finne fram til den nazistiske ideologi. Derfor må den sammanfattes i rekker av enkle og lettfattelige teser til bruk for privat diskusjon og for partiets medlemmer under utførelsen av sine plikter, enten det nå er som uhøflig politibetjent eller befalende funksjonær. Det er en form for opplæring som både erstatter selvtenkning og stimulerer selvfølelsen. Når man vet hva man skal si, føler man seg på sikker grunn, og slipper forrådet opp, som jo av og til kan hende, har man knyttneven eller et våpen å argumentere med, hvis man da ikke velger truslen om deportasjon til Tyskland eller Østfronten.

Etter sammenstøtet med et slikt fenomen føler man seg i høyeste grad ille berørt. Ikke så meget over hva det sa, som sæden det ble fremført på, og det absolutte tomrom det kom fra. Men har faktisk den samme

tilførsel som når den snakker med en sinnsforvirret. De fleste av dem har jo også sine fikse ideer, men denne er mange ganger farligere enn han i den mestrede sullen, ettersom han representerer partiets slagord overfor et vergeløst samfunn - "Orden, rettferd, fred". Måten han gjennomfører dem på svarer selvsagt til hans målhet. Og derfor har også naziregimets tid i Norge vært den ulykkeligste og den uhyggeligste det norske folk noen gang har gjennomlevd, i det minste så langt tilbake som fornuft og kristendom har hatt innflytelse på tingenes tilstand. Men quislingene må jo også til vikingetiden for å finne sitt ideal av et samfunn.

BORGERVAKTENS BETYDNING.

Borgervakten er et genialt påfunn. For en gangs skyld er det kommet noe godt ut av at tyskere og quislinger har lagt sine hoder i bløt. For tiden går ca. 5.000 menn fra Oslo og omegn på jernbanevakt, d.v.s. at ca. 5.000 dagsverk går tapt for arbeidslivet. Minst 75 % av disse dagsverk ville direkte eller indirekte kommet tyskerne til gode. Ved å gå på borgervakt driver man med andre ord en størstillet sabotasje som er fullt tillatt og endog skjer på fiendens ordre.

Alle nordmenn må være oppmerksom på dette forhold og ikke undra seg borgervakten uten i megst alvorlige sykdomstilfelle. Alle må møte fram med godt humør og ta det hele som den strålende komedie det er. På jernbanelinjen treffer man dessuten bare hyggelige mennesker, som man ellers ikke ville fått anledning til å stifte bekjentskap med, og det sveiser hjemmefronten ytterligere sammen. Folk som under et eller annet påskudd får lurt seg unna borgervakten, setter hensynet til sin egen maktighet over alt og viser mangel på solidaritet. Og egoisme stiller i disse tider folk i klasse med stripete og quislinger!

DET UNDERJORDISKE BELGIA.

Den underjordiske presse i et okkupert land gir ofte et forbløffende godt bilde ikke bare av forholdene og begivenhetene innen vedkommende land, men også av hva som skjer ute i verden, utenfor det tyske takteppe. - Man har i det siste hatt anledning til å gå gjennom en mengde "illegale" belgiske aviser fra de siste 8-9 måneder, en like interessant som uhyggelig lektyre. De har gitt et skremmende bilde av hva tyskerne tillater seg i det okkuperte land, men de har også vist en tapperhet og selv motstandsvilje hos befolkningen som må vekke den dypeste beundring. "La Libre Belgique" skriver under titelen "Belgia har ikke kapitulert": "Framtiden kan føye nye mørke sider til vår historie, den kan medføre nye overfall mot vårt land, pådra oss nye lidelser, men den kan aldri gi oss et dypere sår enn det som ble tilføyet oss den 28 mai 1940 (kapitulasjonsdagen) Men fremtiden tilhører tross alt de folk som aldri har forsvillet over sin situasjon." -

Innholdet av de belgiske "illegale" aviser klassifiseres som innen- og utenlandske nyheter, beskrivelser om hvordan man bør opptre for å tilføye okkupanten og quislingene størst mulig skade under minst mulig risiko, samt meddelelser om hvem som er quislinger, hva disse har for seg - og hva som ofte nok hender dem!

Sabotasjon spiller en fremtredende rolle i det innenlandske nyhetsmateriale. Fremfor alt er jernbanene gjenstand for sabotørenes særlige omsorg. Ofte kan man lese om hvordan så og så mange meter skinner er blitt revet opp, signalanordninger satt ut av drift, hvordan tog er brøgt til å avspore for å blokere trafikken og hvordan regulære angrep er foretatt mot stasjoner, og send eller jernspån blandet i smørølen.

Et annet yndet felt for sabotørene er rasjonerings- og manntalsskontorene. Tyveri av tusenvis av rasjoneringskort forstyrrer i høy grad mattsituasjonen for okkupasjonsmakten, samtidig som det gjør det mulig for de mange tusen som lever "underjordisk" å få kort uten å melde seg for

~~myndighetene~~ Rådene mot menntalskontorene har til hensikt å gjøre det vanskelig for tyskerne å ~~transportere~~ belgisk arbeidskraft til Tyskland. Kartografene blir ødelagt, så snart man ~~kan~~ at tyskerne akter å hjemstøke den eller den trakt.

Når så tyskerne kommer nå de, i stedet for å søke etter formelt "arbeidssiktige", dra ut og "arrestere" folk på gater og torver, i fabrikker, på kontorer og ute på akrene.

Men motstanden koster uhyggelige ofre av belgiske liv. Noe nøyaktig tall kan man neppe komme over i disse illegale aviser, men stadig kan man lese slikt som: "Fire belgiske patrioter henrettet i liens", "Millitærdomstol 520 har dømt to patrioter til døden", "Ni stykker henrettet som gisler", "To patrioter døde som følge av umenneskelig behandling i konsentrasjonsleiren i ..."

Det er imidlertid ikke bare patriotene, medlemmene av motstandsbevegelsene og folk som er tatt som gisler som får sette livet til. Det er ikke uvanlig å lese om tyske offiserer eller soldater som er blitt myrdet eller omkommet under sabotasjehandlingene. Dessuten har folket tatt rettferdigheten i sine egne hender, og dødsprosessen innen quislingspartiene - på grunn av motsetninger mellom rexistene og den flandriske nasjonalbevegelse har Belgia sluppet å bli velsignet med noe "statsbærende" parti - er meget høy og stiger stadig.

Også de belgiere som er gått inn som medlemmer av den "belgiske legion" som kjemper på Østfronten, har så smått oppdaget at de går i like stor fare hjemme som de borte i krig. - Nesten hver avis fortæler om "forredere den og den", "den tyske agent den eller den", eller "legionær den eller den" er blitt "drøpt" eller "henrettet".

Den av tyskerne tillatte quislingspresse, og tyskerne igjen avvis bokrefter ofte mer eller mindre direkte de underjordiske avisers beretninger. Og disse gir igjen ofte ekstra belysning over dunkle hendelser i quislingspressens nyhets- og annonsepalter.

- Den som studerer såkalt "illegale" presse forstår bedre enn tyskerne deres desperante motferholdsregler, og den nattsorte fortvilelse som stadig griper om seg i quislingsenes lotte.

SE OPP FOR JULEGIFTER -

Det blir i år som tidligere for jul solgt en mengde julhefter av forskjellig kvalitet. Vi har imidlertid leserne være forsiktig når de kjøper dem. En rekke av dem inneholder i år den rene nazipropaganda.

NYHETENE FRA LONDON TORSDAG KL. 18.30.

Russland. Etter hvert som jorden fryser og blir hard i Dnjepr-buen vokser den sovjetrussiske offensiv mot de tyske stillinger. Russiske styrker opererer nå 25 km syd for Snemanka, der de i går avskar jernbaneforbindelsen mellom de tyske styrker i Snemanka og de som står ved Krivoj Rog og Nikolajev. Troppene ved Krivoj Rog har derved mistet sin siste forbindelseslinje fra vest. Tyskerne i Snemanka er så å si omringet, og har bare en liten åpning å trekke seg tilbake gjennom. BBC's Moskva-korrespondent skriver om betydningen av tapet av denne jernbanelinjen at de tyske tropper inne buen trenger forsyninger på 300-400 tonn om dagen. Det blir et virkelig alvorlig problem hvordan man skal skaffe de nødvendige forsyninger til 30 divisjoner uten jernbaneforbindelse fra øst til vest. Ingen tysk fremgang i Kiev-fremstøtet kan hjelpe på dette nederlag.

På venstre ende av Kiev-fremstøtet raser de heftigste kamper. Tyskerne har etter store ofre hatt en del fremgang. Under et slag som har vart i 3 dager har tyskerne hatt et tap av 4500 menn i falne og har fått 150 tanks ødelagt foruten at de har mistet en mengde utstyr. I Hviterussland fortsetter den russiske fremgang tross innbitt fiendtlig motstand. I siste døgn har det vært liten virksomhet på denne del av fronten på grunn av dårlig vær. Temperaturløst her er ypperlig egnet for vinterfelttog, og så snart den verste stilen er vekk og grunnen er blitt hard igjen, ventes nye russiske offensiver.

Italia. Fra kampene i Italia meldes at den 5. arme nå har fullstendig herrredømme over Camino-fjellet med unntagelse av en landsby på nordvest-siden. Britiske tropper har inntatt Krotsje, 4 km vest for Camino-fjellet. De allierte her og herrredømme over flodene fjellet, undtatt den nordvestlige del der tyskerne over stor motstand. BBC's korrespondent, Robert Donat, skriver at voldsomme kamper har ført til at de allierte nå har sprengt en kile inn i centrum på de fiendtlige linjer. De allierte behersker dermed nordbredden av Garigliano-elven, og er gått videre fram på veien mot Rom. På østkysten innledet tyskerne i går en offensiv som hadde til hensikt å utsette det britiske bruhods på nordsiden av Morselven. Angrepene ble slått tilbake med store tap for fienden, og ytterligere et bruhode ble opprettet. Fra dagens kamper på 8. armers front er det lite nytt.

Om operasjonene i luften meldes at allierte fly i går angrep Civita Vecchia to ganger og Pescara en gang. Turge allierte fly angrep flyplassene Eleusis og Tafel utenfor Aten. Jernbaner i Italia ble bombet i dag. 4 fiendtlige fly ble skutt ned, 7 av de allierte maskiner vendte ikke tilbake.

Det ble opplyst i går at tapene i de britiske styrker siden landgangen 3. september og inntil 23. november beløper seg til 3212 falne og 12000 sårede eller savnede.

Meldingene fra kampene i Jugoslavia sier at det pågår harde strider i Bosnia, hvor friløshæren er hardt engasjert i defensive operasjoner. Tyskerne har sett inn nye avdelinger og ligger svære tap. Friskarene fortsetter sine ødeleggelser av kommunikasjonene. Således er 120 km av jernbanelinjen mellom Lubiana og Trieste sprengt vekk, og en jernbanebru er sprengt i luften.

Konferansene. Etter konferansene med Churchill og Roosevelt er den tyrkiske utenriksminister vendt tilbake til Ankara, der han i går kvell ga en utredning til pressen. Vi er vendt tilbake fra konferansen med den største tilfredshet over de resultater som er oppnådd, uttaler han. Den britisk-tyrkiske allianse er blitt virkelig styrket. President Churchill og utenriksminister Eden deltar nå i konferanser vedrørende spørsmål på Balkan og i Midtøsten.

Det er tegn på nervøsiteten i Bulgaria. Den bulgarske regjering har vært sammen til møte som ble holdt for lukkede dører. Viktige innen- og utenlandske problemer ble drøftet.

Det fjerde Østen. Dagens kommunique fra Kina melder at byen Tsiangte er blitt gjeninntatt av de kinesiske tropper etterat japanerne har holdt byen i fem dager. De erobret den fredag etter 15 dagers beleiring. Japanerne hadde store tap, og amerikanske fly deltok med stor virkning i angrepet mot byen. Tsiangte ligger vest for Tungtjingsjien og behersker inngangen til rismarkene i Kina. - Dagens amerikanske kommunique melder at angrepet mot Marshalløyene førte til tapet av to lette japanske kryssere, samt en tankbåt og 3 transportskip. Et amerikansk skip ble lettere skadet. 72 japanske fly ble skutt ned, mens den amerikanske flystyrke hadde små tap av fly.

Tre nordmenn dømt til døden! TT melder at tre nordmenn er blitt dømt til døden av en tysk krigsrett i Finnmark. 6 andre har fått strenge straffer, mellom 5 og 15 års tukthus. Av de dømte er to kvinner. De dømte er beskyldt for "hjelp til en fiendtlig makt".

De falt på sin post.

De norske studenter. STB melder i dag at den første sending av norske studenter til Tyskland fant sted i går kvell. I følge de tyske meldinger skulle sendingen ha omfattet 150 stykker, mens ubekreftede meldinger fra Oslo går ut på at tallet ligger omkring 500. - Studenter og professorer ved NTH har fått en advarsel mot demonstrasjoner. Det vil bli tatt de strengeste forholdsregler mot de tidligere arresterte Trondheims-studenter på Falstad, dersom noen demonstrasjoner foretas.